

EXAMENSARBETE

Hösten 2008

Lärarytbildningen

Inställningen till dans hos lärare i idrott och hälsa på högstadiet

Författare

Johan Tornberg

Handledare

Christel Persson

Inställningen till dansundervisning hos lärare i idrott och hälsa på högstadiet

Författare

Johan Tornberg

Abstract

Dansen har funnits lika länge som människan och den fyller flera viktiga funktioner. I det här arbetet tas en rad positiva effekter av dansen upp. Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken inställning lärare i idrott och hälsa har till dans. Med inställning så menas kunskap, färdighet och attityd till dans och om deras inställning till dans påverkar hur mycket de använder sig av dans i undervisningen. En kvantitativ undersökning har genomförts med hjälp av enkäter för att få svar på problemformuleringen. Enkäten skickades ut till lärare i idrott och hälsa på högstadiet i alla landskap i Sverige för att få en stor spridning på undersökningen. I studiens teoretiska bakgrund belyses dansen ur ett historisk, socialt och psykologiskt perspektiv. Dessutom presenteras dansens effekter för rörelsesinnet samt vad som står om dans i styrdokumentet.

Resultatet visar att dansundervisningen får begränsat med tid i skolorna. Majoriteten av lärarna i idrott och hälsa tycker inte att dans är roligt men anser att dansen har en viktig roll i skolan. Det framkommer att idrottslärarna anser sig ha otillräckliga färdigheter inom dans. Några slutsatser som kommer fram i diskussionen är att om eleverna och lärarna i idrott och hälsa ska tycka det är roligt med dans så måste dansundervisningen hänga med i utvecklingen och lärarna i idrott och hälsa skall inte vara rädda för att lyfta in nya stilar och ny musik. Resultatet av undersökningen visar att en fortbildning för lärare i idrott och hälsa inom dans är nödvändig för att höja kvaliteten, intresset och användandet.

Innehåll

Förord	4
1. Inledning och bakgrund	5
1.1 Syfte och frågeställning	6
1.2 Uppsatsens fortsatta disposition	6
2. Forskningsbakgrund	7
2.1 Dansens historia	7
2.2 Dansen i skolan	8
2.3 Dansens psykologiska effekter	9
2.4 Dansens sociala effekter	11
2.5 Dansens effekter för rörelsesinnet	12
2.6 Faktorer som kan påverka dansundervisningen	13
3. Problemformulering	13
4. Metod	14
4.1 Val av metod	14
4.2 Urval	15
4.3 Genomförande	16
4.4 Etiska hänsynstaganden	16
4.5 Konstruktion av enkät	17
4.6 Bearbetning av data	18
5. Resultat	19
5.1 Resultat av enkätundersökningen	19
5.2 Mönster i enkätsvaren	29
6. Diskussion	30
6.1 Resultatdiskussion	30
6.1.1 Attityd	30
6.1.2 Kunskap	30
6.1.3 Färdighet	32
6.2 Metoddiskussion	33
6.3 Slutsatser	35
6.4 Fortsatt forskning	35
7. Sammanfattning	36
8. Referenser	37
9. Bilaga 1	39

Förord

Jag vill tacka alla lärare i idrott och hälsa som har medverkat till uppsatsen genom att ha svarat på enkäten. Jag vill rikta ett stort tack till min handledare Christel Persson som har gett mig många konkreta tips och avsatt mycket tid till min uppsats. Jag vill också tacka mina vänner som har läst igenom uppsatsen och gett kommentarer som gjort att kvaliteten på uppsatsen har höjts.

Tack ska ni ha!

2008-12-04

Johan Tornberg

1. Inledning och bakgrund

Att dansen är något naturligt som har funnits med oss människor under lång tid är det ingen tvekan om. ”Dans är en universell, mänsklig aktivitet och uttrycksform som avbildas i några av de äldsta kända grottmålningarna och stenristningarna. Dans tycks alltid ha varit en del av livet och ingått i de ritualer som alla deltog i, kanske människans tidigaste konstnärligaste yttring” (Ericsson, 2000 s.17). Intresset för dans har gått i vågor men är för tillfället inne i en uppåtgående trend och mycket beror på tv programmet *Let’s dance*. Jag har själv dansat i många år och tycker dansen är både rolig och den fyller också många viktiga funktioner till mänskligheten. I metodskriften *Dans i skolan* (Danshögskolan, 1990) står det att dans kan bidra till ett ökat självförtroende hos eleverna. Genom dansen kan individen hitta en identitet och dansen är en uttrycksform som kan vara ett alternativ till tal och skrift. När eleverna får fler möjligheter att uttrycka sig på så kommer också fler att synas. Jag har stött på dansens goda effekter i undervisningen vid många tillfällen. En gång när jag anordnade danskurs inför avslutningsbalen i årskurs nio så blev jag övertygad om hur viktig dansen är i skolans värld och hur den kan förändra människor och låta fler komma till sin rätt. När jag började gå igenom den första dansen så var det en kille som gick och satte sig och vågade inte vara med. Han såg mycket blyg och besvärad ut. När det kom till buggträningen så hade han samlat mod och gick upp och var med. Jag gick som vanligt runt och tittade hur det gick för eleverna med takten och stegen och när jag kom till den här killen så blev jag mycket imponerad. Det såg ut som att han aldrig hade gjort något annat i hela sitt liv. Han hade dansen i kroppen och såg nu mycket gladare ut. När passet började gå mot sitt slut så var det många glada miner i salen men den som strålade mest var den från början blyga killen. Jag kallade in honom efteråt och tipsade honom om en bra kurs om han ville fortsätta. Nu tränar han och jag i samma grupp om tisdagskvällarna och vilken skillnad det är på hans självförtroende. I det här arbetet kommer bland annat dansens sociala och psykologiska effekter att presenteras. Fokus på det här examensarbetet är vilken inställning idrottslärare har till dans. Finns det tillräckliga kunskaper och färdigheter hos idrottslärarna och hur mycket tid ägnas i idrottsundervisningen åt dans. Tidigare undersökningar visar att dans får väldigt begränsat med tid i idrottsundervisningen på högstadiet (Lundvall, Meckbach, & Jakobsson-Thedin, 2002).

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka vilken inställning idrottslärarna har till dans. Med inställning så tänker jag på kunskap, färdighet och attityd till dans och om deras inställning till dans påverkar hur mycket de använder sig av dans i undervisningen

1.2 Uppsatsens fortsatta disposition

I forskningsbakgrunden som nu följer kommer relevant forskning och fakta om dans att presenteras. Dansen belyses ur ett historiskt, socialt och psykologiskt perspektiv. Även dansens effekter för rörelsesinnet finns förklarade samt vad som står i styrdokumentet om dans. Efter forskningsbakgrunden beskriver jag vilken metod jag har använt när jag genomfört undersökningen och efter det kan ni läsa resultatet och diskussionen. Allvarliga upptäckter görs i undersökningen och i diskussionen kan ni läsa om vilka konsekvenser detta kan få för dansundervisningen i skolan.

2. Forskningsbakgrund

Här presenteras forskning och fakta om dans som är relevant för den här uppsatsen. Dansen belyses ur ett historiskt, socialt och psykologiskt perspektiv. Även dansens effekter för rörelsesinnet finns förklarade samt vad som står i styrdokumentet om dans

2.1 Dansens historia

Wahlström (1979) skriver om att dansen har utvecklats mycket genom tiderna och gör så fortfarande. Från början var dansen primitiv och den har utvecklats till att bli mer stilren och avancerad. Dans som förekom före Kristus kallas primitiv dans. I primitiv dans finns inga bestämda turer eller stegkombinationer utan dansen är helt fri. Ett exempel på primitiv dans är krigsdansen. Krigsdansen improviserades fram tillsammans för att minska spänningen i stammen. Många av de primitiva danserna gick ut på att härma djurbeteenden. Dansen utvecklades mycket under åren och vid medeltiden så uppkom folkdansen. Folkdans är dans som är uppbyggd av särskilda stegkombinationer. Steg framåt, bakåt och i sidled förekommer. Nu är dansarna mer styrda i sitt sätt att dansa. Folkdansen skiljer sig åt beroende på varifrån i världen den kommer då den har sina rötter i folklig kultur. Folkdansen kan vara uppbyggd som ringdans eller pardans.

Boman (1993) menar att i det gamla bondesamhället var dans något som alla skulle kunna. Människor umgicks mycket genom dansen vid den här tiden. Det var inte bara jul och midsommarfirande utan regelbundna träffar i byarna med dans som umgängesform. I byarna fanns dansbanor och logar som användes flitigt. Barnen lärde sig genom att vara med sina föräldrar när de åkte i väg för att dansa. Det lades ner mycket tid till att träna dans i alla samhällsklasser då det ansågs vara viktigt med dans och uppförande. Boman menar alltså att en stor del av barnuppfostran gick ut på att öva dans. I de högre samhällsklasserna där föräldrarna inte tog lika mycket eget ansvar för barnuppfostran anställdes ofta dansmästare för att lära ut dans och etikett. Dansmästaren hade ofta dåligt betalt och låg status i samhället.

Dansen idag är inte så enkelspårig som förr. Det finns många olika stilar och kommer ständigt nya. Dansen idag handlar mer om att hitta sin egen musik och stil som passar sin

identitet. I vårt mångkulturella samhälle har vi blivit berikade med många nya dansstilar från andra länder. Idrottslärare inom skolan måste erbjuda variation inom dansandet så att det tilltalar alla (Ängquist 2006).

2.2 Dansen i skolan

De traditionella folkdanserna fanns med i styrdokumentet från 1900 talets början och det var 1962 som de moderna sällskapsdanser omnämndes för första gången. Staten styrde skolan till att lära ut de danser som var accepterade och de danser som de ansåg skulle leva vidare för kulturens och traditionens skull (Ängquist 1998).

Det står i styrdokumentet från 1980 att dans är ett av de tio huvudmomenten i ämnet idrott. Dans skulle också ingå i musikundervisningen (Lgr-80, 1980).

I Läroplanen från 1994 går det utläsa att skolan ska vara en plats där eleven ska få uttrycka sig i så många olika former som möjligt. Dans nämns här som ett utav de specifika uttrycksätten (Utbildningsdepartementet, 1994).

Det går att utläsa i kursplanen för idrott och hälsa att eleverna ska jobba med att utveckla en god kroppsutfattning. De skall också utveckla sin psykiska, fysiska och sociala förmåga och en positiv självbild samt kunna använda kroppen för att ge uttryck för sammansatta och komplexa rörelsemönster. Eleverna skall lära sig några olika former av dans och genom rörelse kunna ge uttryck för fantasier, känslor och gemenskap (Skolverket, 2000).

Tidigare undersökningar visar att dans får begränsat med tid i idrottsundervisningen. Forskarna Lundvall och Meckbach har genomfört en undersökning som heter skolprojekt 2001 och i den framkommer det att dans och musik och rörelse tillsammans utgör 9 % av den totala idrottsundervisningen på högstadiet (Lundvall, Meckbach, & Jakobsson-Thedin, 2002)

2.3 Dansens psykologiska effekter

I metodskriften *Dans i skolan* (Danshögskolan, 1990) står det att det finns många elever som inte kommer till sin rätt i den traditionella undervisningen som oftast går ut på att uttrycka sig i tal och skrift. För dessa elever kan dansen vara ett alternativt sätt att uttrycka sig. När det ges chansen till fler uttrycksmedel så kommer fler elever att synas. Dansen blir ett språk där kommunikationen inte endast består av ord. Istället består kommunikationen av rytmer, rörelse och kroppskontakt mellan dansarna. Dansen är ett bra verktyg för att låta eleverna använda sin kropp till att uttrycka känslor och det går att visa dem utan att använda ord. Om eleverna kan lära sig att utveckla denna förmåga så kan det resultera i en stärkt självkänsla. Det står vidare att när ett barn dansar så ger de uttryck för sina känslor. Kroppen och rörelserna är ett direkt sätt att uttrycka sina känslor medan bokstäver och tal bara är omvägar. Dansen är ett inslag som gör att barnen får tillgång till alla sina känslor. Genom dansen får barnen chans att hitta en identitet och dansen kan leda till en ökad självkännet.

Grönlund (1994) skriver om en metod där barn med olika funktionshinder kan bli hjälpta av dansen. Det har genomförts en undersökning med en autistisk pojke som var åtta år när dansterapin började. Terapin pågick regelbundet under tre års tid. Det gick att se tydliga skillnader på pojken som hade haft problem med kontakt, kommunikation, störd kroppsbild och oförmåga att ge uttryck för känslor och leka kreativt både själv och med andra. Terapin ledde till stora skillnader hos pojken då han efter ett tag kunde uttrycka sina känslor som vilken pojke som helst och han hade byggt upp en bra kroppsbild och en stark självkänsla. Han hade inte längre problem med att ta kontakt och leka med andra barn. Det framkom också att pojken fick mer energi av dansen. Det beskrivs som ”att arbete med kroppen väcker känslor precis som arbete med känslorna ger energi åt rörelserna och liv åt kroppen. Tillgång till kroppen och känslorna leder till ökad självkänsla” (Grönlund, 1994 s.445). Genom vidare forskning har det framkommit att dansen fungerar mycket bra som terapimetod för barn både med och utan psykiska problem då den har många positiva effekter.

Grönlund (1991) kallar metoden för dansterapi och det är en behandlingsform för både vuxna och barn med utgångspunkt från kroppen och rörelsen för att bearbeta olika saker. Traumatiska händelser och inre psykiska konflikter som hänt tidigare i livet finns lagrade i våra muskler. När vi utsätts för smärta och besvikelser så bildas och lagras spänningar i musklerna. Eftersom dansterapin jobbar med rörelser så går det att nå de känslor som det inte går att sätta ord på själv. Det lättas på muskelspänningar och det går att hitta tillbaka till de minnen som finns lagrade i våra muskler. Dessa minnen kan vara sådana som det inte har gått att sätta ord på eller som hänt innan vi kunde tala. Terapin går ut på att sätta ord på olika känslor som uppstår men det mesta sker icke-verbalt. Målet med terapin är enligt Grönlund (1991) att integrera kropp och själ.

I den vanliga undervisningen så ges det oftast muntliga instruktioner vilket gör att eleverna är hänvisade till att lyssna för att uppfatta vad som skall göras. I dansundervisning däremot så får eleverna instruktioner och möjlighet att lära sig på flera sätt. En muntlig instruktion finns med här också men eleverna kan även genom att se hur dansläraren gör uppfatta hur det skall gå till. Eleverna får chans att prova och känna sig fram och på detta viset kan de ta till sig både genom att se och höra och genom att prova med kroppen. Det är många sinnen som är aktiva vid dansträning. Eleverna tränas också musikaliskt då de måste hitta takten i låten. Dans är bra att ha som avbrott i den traditionella bänksittande undervisningen (Ericsson, 2000).

2.4 Dansens sociala effekter

I metodskriften *Dans i skolan* (Danishögskolan, 1990) står det att om lärare har dans med eleverna så kan det förbättra det sociala klimatet i klassen. Detta kan leda till ökad sammanhållning, gemenskap och eleverna övar samarbetsförmågan tillsammans med sina klasskamrater eller gruppmedlemmar. Det blir ett samspel som till skillnad från tävlingssporter inte konkurrerar mot andra utan eleverna lär sig att röra sig och ha roligt tillsammans. Dansen är också ett bra sätt för att öva upp sin koncentration. Eftersom dans har funnits och finns över hela världen så är det något vi har gemensamt. Till skillnad från språket så är dans ett uttrycksmedel som alla kan förstå. Det står vidare att dansen därför är ett verktyg till att sudda ut gränser mellan kulturer och kön. Dansen har en viktig roll då det gäller att skapa förutsättningar för pojkar och flickor att närma sig varandra. Att våga ta i varandra och hålla varandra i handen är en naturlig del i dansen. Det är ett fint sätt för pojkar och flickor att mötas på och det skapar en naturlig kroppskontakt. Om man jobbar med dansen i skolan så kan det öka barnens självförtroende och de kan känna sig tryggare tillsammans med det motsatta könet. Detta kan i sin tur leda till att eleverna i vuxen ålder inte behöver dricka alkohol för att våga dansa.

Olin (1995) menar att dansen också kan fungera som integrationsfrämjare. Dansen kan bilda en gemenskapskänsla mellan barn med invandrarbakgrund och barn födda i Sverige samt skapa förståelse och respekt för olika kulturer. Dansen kan fungera som konflikthanterare då den kan förbättra det sociala klimatet i klassen som leder till en bättre atmosfär i skolan. Dans är samvaro och gemenskap och en levande känsla av att vara tillsammans. Dansen är inte bara en brobyggare mellan invandrarbarn och svenskfödda barn utan även mellan generationer då dans är en del av vårt kulturarv. Sångelekar, folkdanser och sällskapsdanser har funnits i många generationer och det kan vara ett socialt handikapp att inte kunna det, vilket kan leda till att man känner sig utanför.

2.5 Dansens effekter för rörelsesinnet

Langlo Jagtøien m fl. (2002) beskriver att dans är en utmärkt träningsform när det gäller att träna det kinestetiska sinnet dvs. rörelsesinnet. Det kinestetiska sinnet är det som ger oss information om var kroppsdelarna är i förhållande till varandra. Till exempel om den vänstra armen är utsträckt så måste kroppen kompensera och luta sig lite åt höger för att hitta balansen. I dansen så samarbetar det kinestetiska sinnet med balansorganen och det motoriska centrat i hjärnan. Med träning kan det leda till ett samarbete mellan dessa som kan nå en ökad kroppsmedvetenhet och kroppsuppfattning. Barnen får också en bättre rumsuppfattning där de får kontroll på sakers avstånd i förhållande till den egna kroppen. Genom att lära sig att använda sin kropp och bilda rörelser kan de så småningom göra mer avancerade rörelseuppgifter. Koordinationsförmågan tränas och utvecklas genom dansen. Koordinationsförmågan utgör grunden för alla rörelser och den är också basen för inläring av nya rörelser. En väl utvecklad koordinationsförmåga möjliggör snabb inläring av nya rörelser. Dansen är dessutom en fysisk aktivitet som ger ökad kondition, uthållighet och barnen får stärkta muskler och en bättre rörlighet i kroppen.

Barn älskar att röra på sig och tur är väl det då motoriken utvecklas när barn rör sig. Motoriken är något som barn måste öva upp och dans är en bra form då det gäller motorisk träning. Det finns också ett samband mellan motorik och intellekt. Alltså ju mer barnen tränar upp sin motorik desto mer tränar de upp sitt intellekt och det får positiva effekter på all annan undervisning (Wigert, 1993).

Forskare över hela världen påstår att det finns ett samband mellan motorik och intellektuell utveckling. Genom att träna upp sin motorik så utvecklas perceptionsförmågan vilken är den som hjälper oss att uppfatta, upptäcka, urskilja och identifiera. Forskning hävdar att detta har stor betydelse för läs och skrivinläringen (Sandborgh-Holmdahl, Stening, 1993).

2.6 Faktorer som kan påverka dansundervisningen

Det är viktigt med bra lokaler och utbildade lärare för att bedriva en god dansundervisning (Ericsson, 2000) .

I metodskriften *Dans i skolan* (Danshögskolan, 1990) står det att det är viktigt att få med sig eleverna och göra så att de tycker det är roligt med dans. Läraren i idrott och hälsa måste visa att han eller hon själv tycker det är roligt och vara engagerad. Det är också viktigt att uppmuntra och berömma eleverna mycket. Viktigt är också att lägga svårighetsgraden på en lagom nivå som eleverna kan klara av vilket stärker deras självförtroende. Det ska heller inte poängteras vad som är rätt eller fel hela tiden utan säga att det duger som det är. Läraren i idrott och hälsa ska inte göra något märkvärdigt av att de dansar pojke/flicka utan det ska vara något helt naturligt .

Val av musiken kan vara den faktor som får eleverna att känna olust inför dans. Musiken bör vara någonting som eleverna kan relatera till och inte den traditionella musiken som använts till danser som polka och schottis (Olin, 1995).

Läraren i idrott och hälsa måste vara lyhörd för nya dansstilar och inte fastna i det gamla. Vi lever i ett mångkulturellt land och vi har blivit berikade med många nya dansstilar. Det gäller att variera och inte vara rädd för att pröva något nytt (Ängquist, 2006).

3. Problemformulering

Efter att ha läst in mig på aktuell forskning om dansens många positiva effekter så väcks en nyfikenhet om hur det jobbas med dans ute i skolorna. Det framkom också i forskningsbakgrunden att tidigare undersökningar visar att dansen får en väldigt begränsad del av idrottsundervisningen. Frågan väcks om varför dansen får en sådan begränsad tid i idrottsundervisningen när de positiva effekterna är så många. Detta vill jag ta reda på och har därför formulerat följande problemformulering:

Vilken inställning har lärare i idrott och hälsa i högstadiet till dans avseende kunskap, färdighet och attityd och påverkas användandet av dans i undervisningen av detta?

4. Metod

För att få svar på min problemformulering så har jag använt mig av enkätundersökning. I detta metodkapitel kommer jag att motivera varför jag valde enkätundersökning som undersökningsmetod. Jag kommer också att berätta hur jag gick tillväga med undersökningen samt hur jag gjorde urvalet och vilka etiska hänsynstagande jag gjort.

4.1 Val av metod

Jag valde att göra enkätundersökning då mitt mål med undersökningen var att nå ut till ett stort antal lärare i idrott och hälsa fördelat på ett stort område och att få en stor spridning. Jag valde hela Sverige som undersökningsarena och då handlar det om en kvantitativ undersökning vilket gjorde att jag fann enkätundersökning som en lämplig metod. Min undersökning handlar om att ta reda på vilken inställning idrottslärare i högstadiet har till dans avseende kunskap, färdighet och attityd och om användandet av dans i undervisningen påverkas av detta.

Trost (2003) menar att när det är frekvens på något som skall undersökas, t.ex. hur många gånger eller hur vanligt något är så är en kvantitativ undersökning den bästa. En kvantitativ undersökning når fler antal människor och då är det större sannolikheten att undersökningen blir mer trovärdig. Är det djupet som skall undersökas som t.ex. att se mönster och få en större förståelse är det kvalitativa undersökningsmetoder som är att föredra. Jag är inte ute efter djupet i min undersökning utan det jag vill undersöka skall vara lite ytligare men mer generellt alltså med en större spridning och därför passar enkäten min undersökning. Jag vill dock ta reda på attityder och åsikter med mera och det går att få reda på med hjälp av enkät. Denscombe (2000) talar om att enkätundersökning även lämpar sig när det gäller att ta reda på åsikter, attityder, synpunkter, övertygelser med mera.

Det finns både fördelar och nackdelar med att skicka ut enkäter. Denscombe (2000) skriver att fördelarna är att det går att nå ut till ett större antal och det är inte så kostsamt. Vid en intervju så kan forskaren påverka respondenten med sin närvaro men med enkät så finns inga sådana effekter då respondenten sitter själv och fyller i. Nackdelarna med enkäter är bland

annat att svarsfrekvensen kan bli låg. Han menar vidare att det inte går att räkna med att mer än 20 % svarar på en postenkät och det leder till att väldigt många får skickas ut. En annan nackdel är att svaren kan vara ofullständiga eller dåligt ifyllda. Jag har ändå valt att använda mig av enkäten i min undersökning och jag är fullt medveten om dess fördelar och nackdelar.

4.2 Urval

Jag riktade in mig på lärare i idrott och hälsa i högstadiet för att begränsa undersökningen något. Jag ville ha en stor spridning på undersökningen och därför så valde jag ut ett antal skolor i varje landskap i hela Sverige. Jag använde mig av två former av urval när jag bestämde hur undersökningen skulle gå till och det var representativt urval och klusterurval.

Trost (2003) talar om att det inte går att ha med alla i en undersökning då det inte skulle vara rimligt att genomföra. Därför är det tvunget att göra ett urval och urvalet skall då representera hela målgruppen på ett rättvist sätt. Det görs ett så kallat representativt urval. När det är en undersökning som är rikstäckande som skall göras så går det att använda sig av klusterurval. Klusterurval kan exempelvis innebära att om det som skall undersökas är någonting i årskurs sex i Sverige så undersöks några årskurs sex inom varje skolområde i hela Sverige.

Jag valde ut 150 lärare i idrott och hälsa i hela Sverige som skulle utgöra en representativ grupp för lärare i idrott och hälsa i Sverige. Jag valde ut några lärare i idrott och hälsa i varje landskap för att få en rikstäckande undersökning vilket innebär att jag gjorde ett klusterurval. För att få kontakt med lärarna i idrott och hälsa så gick jag in på kommunernas hemsidor och sökte upp skolornas hemsidor och de flesta skolor har kontaktinformation till sina lärare där. På så vis skapade jag en adresslista till 150 lärare. Det var slumpen som avgjorde vem som hamnade på listan. Det enda kravet jag hade var att det skulle vara några lärare i idrott och hälsa från varje landskap i Sverige.

4.3 Genomförande

Efter att ha gjort en pilotstudie hade jag fått en fingervisning om hur enkäten kommer att tas emot ute på skolorna i Sverige. Min målsättning var att få in 40 svar för att undersökningen ska vara kvantitativ. Jag bestämde mig för att börja skicka ut 150 enkäter för att sedan fylla på om det skulle behövas. För att inte respondenterna ska tappa intresset och strunta i enkäten så försökte jag förenkla enkäten. Jag hade lagt enkäten i ett mail så det gick att fylla i och besvara på ett enkelt sätt utan att behöva ladda ner bilagor och öppna filer med mera. Jag ville göra ett utskick till några skolor i varje landskap så jag gick in på kommunernas hemsidor och hittade skolornas hemsida. På skolornas hemsidor så fanns personal och kontaktinformation och där hittade jag mailadress till idrottslärare.

4.4 Etiska hänsynstaganden

Jag informerade i utskicket om att de som deltar kommer att vara helt anonyma i undersökningen. Jag kommer att hantera de uppgifter som framkommer i den här undersökningen konfidentiellt. Varken läraren eller skolan kommer att kunna pekats ut. Jag valde att göra så här då det kan vara en trygghet att få vara anonym. Det finns många som inte svarar ärligt när de vet att de kan bli uppspårade och då tänker jag speciellt på dem som känner sig osäkra inom området som undersöks. Trost (2003) talar om att vid en e-postundersökning går det att spåra upp respondenterna via adressen de skickar från och han menar att när resultatet överförs så skall adresslistan raderas. Viktigt är att all information har kommit med för när den har raderats så går det inte att återkomma till respondenten med några följdfrågor. Adresslistan kommer att raderas av mig när jag sammanställt resultatet.

4.5 Konstruktion av enkät

Enkäten består av 22 frågor där idrottslärarna skall ta ställning. Jag har valt att ge fyra svarsalternativ på frågorna. Det går att kryssa för om de instämmer helt på ett påstående och det innebär då att de håller med om det som jag påstår i frågan. Det går att kryssa i instämmer inte och då håller de inte alls med om det som jag påstår. Det finns också ett mellanalternativ som heter instämmer delvis. Detta skall varken tolkas som negativt eller positivt utan är mitt emellan de andra båda t.ex. om de är tveksamma. Jag har också gett möjligheten att kryssa i svaret ”vet ej” och detta för att inte enkäten skall bli för jobbig för respondenten. Det kan vara skönt att inte behöva ta ställning i varje fråga. Frågorna är formulerade så att det går att få en uppfattning om lärares inställning till dans. Jag tänker då på kunskap, attityd och färdighet inom dans. Jag har också en fråga som behandlar hur ofta de har dans som inslag i idrottsundervisningen. Jag valde också att ha med två öppna frågor i enkäten där de kan få formulera sig med egna ord. Den ena öppna frågan var en övrig fråga där de kunde skriva vad de ville, i princip om de kände att de hade missat något och ville lägga till. Den andra öppna frågan handlar om vilka hinder det finns för att bedriva dansundervisning på skolan. Eftersom jag är mycket intresserad av att få reda på vilka hinder det finns så valde jag att ha denna fråga öppen för att få en djupare kunskap om detta.

Denscombe (2000) menar att fördelarna med att ha öppna frågor är många. Respondenten får möjlighet att uttrycka sig med egna ord och ofta så återspeglas mycket av de egna åsikterna här. Det finns också nackdelar med att ha öppna frågor och det är att det kommer in mycket rådata som måste analyseras. Det kräver också en större ansträngning från respondenten när det finns med öppna frågor på enkäten. Enkäten finns att se som bilaga 1.

Jag ville pröva enkäten innan jag gjorde utskicket. Det jag ville få reda på var om frågorna var lämpliga samt hur många som svarar på en sådan enkät. Jag ville också se om respondenterna tog enkäten på allvar och om den gav mig svar på min problemformulering. Jag valde slumpvis ut tio idrottslärare i Skåne och skickade enkäten till dem och jag fick totalt in fyra svar. Jag åkte också ut till en skola och lät en lärare i idrott och hälsa fylla i enkäten och få berätta för mig om jag behöver ändra något. Pilotstudien visade att jag fick göra några förändringar angående hur jag ställde frågorna. Jag ville undersöka om lärarna i idrott och hälsa hade märkt av dansens effekter i sin undervisning och inte om de kände till

dansens effekter i allmänhet och därför ändrade jag mina frågor till att vara sådan att de riktade sig just till vad lärarna i idrott och hälsa hade märkt i sin undervisning. Jag har också utvecklat och förbättrat enkäten genom diskussion med min handledare där jag fått flera konkreta råd och jag har använt mig av metodlitteratur. Resultatet från pilotstudien finns inte med i uppsatsen då det bara var ett test av enkäten.

4.6 Bearbetning av data

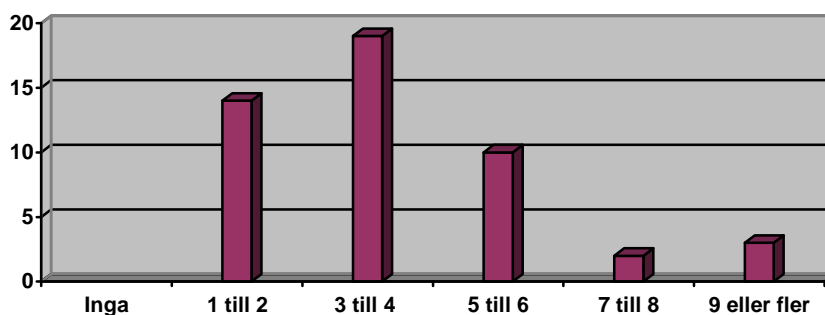
Efter att ha skickat ut 150 enkäter så fick jag tillbaks 48 stycken som var besvarade. Svaren kom in som mail och jag skrev ut samtliga. Därefter sammanställde jag svaren i tabeller och detta gjorde jag manuellt alltså utan datorprogram. Svaren som respondenterna gett på den öppna frågan sammanställde jag till ett dokument. Därefter skapade jag diagram i ordbehandlingsprogramet words.

5. Resultat

Jag har valt att presentera resultatet av enkätundersökningen genom att visa diagram. Jag har valt bort ett diagram som var kopplat till fråga ett på enkäten då jag fann den orelevant. De flesta diagrammen har fyra svarsalternativ och de skall läsas på följande sätt. Om respondenterna håller med om ett påstående så finns de i kategorin instämmer helt och om de inte håller med så finns de i instämmer inte. Det finns också ett mellanalternativ som är instämmer delvis. Detta är tänkt att vara varken positivt eller negativt värderat utan för dem som är tveksamma. Det finns också en kategori som är "vet ej" och det är tänkt att de som inte vill ta ställning eller som faktiskt inte vet skall kryssa i här. Efter varje diagram finns en kommentar och i slutet av kapitlet tar jag upp vilka mönster jag kunde se i enkätsvaren.

5.1 Resultat av enkätundersökningen

Fråga 2 på enkäten

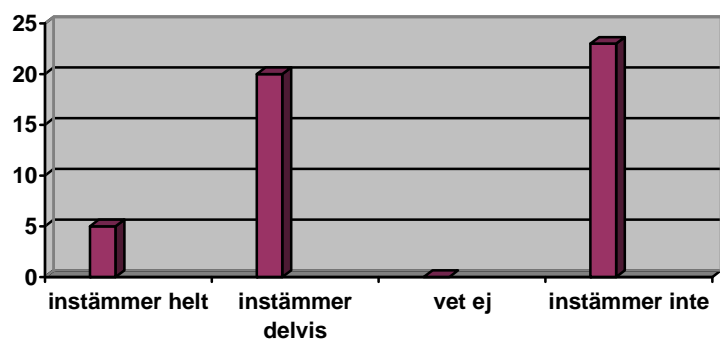

Figur 1 Visar vid hur många tillfällen per läsår som lärarna i idrott och hälsa i undersökningen har dans i idrottsundervisningen

Kommentar:

Det vanligaste är att lärare i idrott och hälsa har dans vid tre till fyra tillfällen per år

Fråga 3 på enkäten

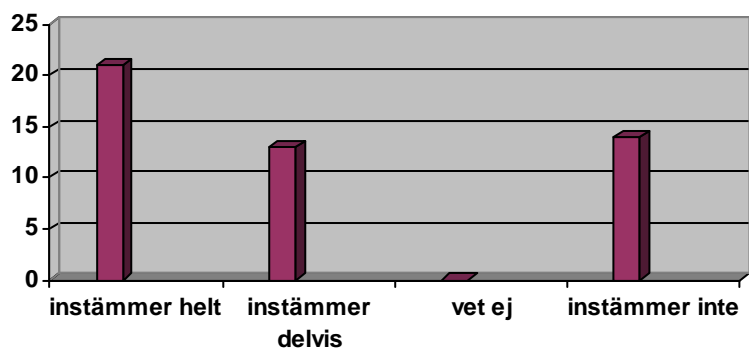

Figur 2 Visar om lärarna i idrott och hälsa tycker dans är roligt

Kommentar:

Det är inte många som tycker dans är roligt av de tillfrågade

Fråga 4 på enkäten

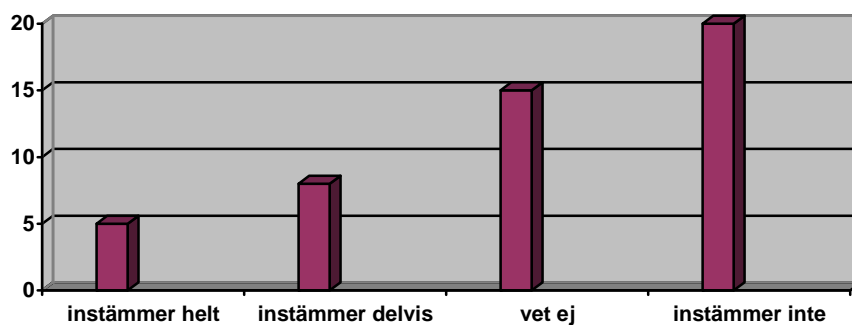

Figur 3 Visar om lärarna i idrott och hälsa tycker att dans tillhör ämnet idrott och hälsa

Kommentar:

Lärare i idrott och hälsa tycker att dans tillhör ämnet idrott och hälsa

Fråga 5 på enkäten

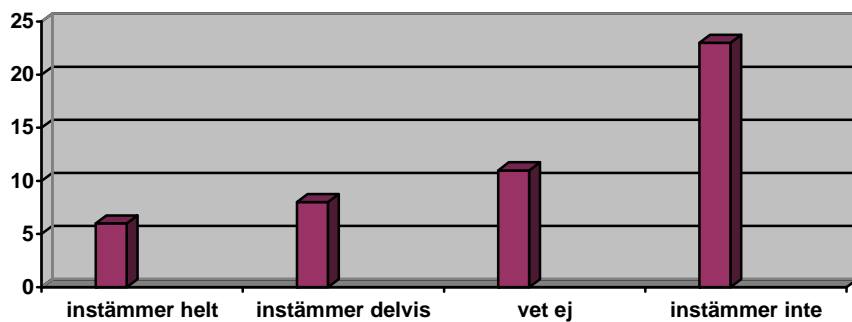

Figur 4 Visar om lärarna i idrott och hälsa känner att de behärskar grunddanserna som de undervisar i

Kommentar:

De flesta lärare i idrott och hälsa anser inte att de behärskar grunddanserna som de undervisar i

Fråga 6 på enkäten

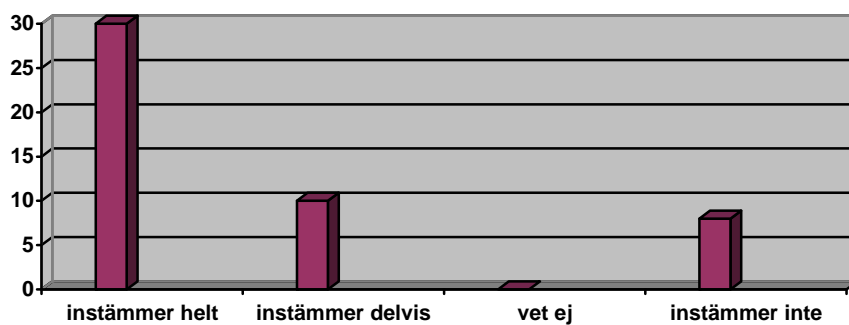

Figur 5 Visar om lärarna i idrott och hälsa anser att de kan lära ut dans på ett bra sätt

Kommentar:

Majoriteten anser inte att de kan lära ut dans på ett bra sätt

Fråga 7 på enkäten

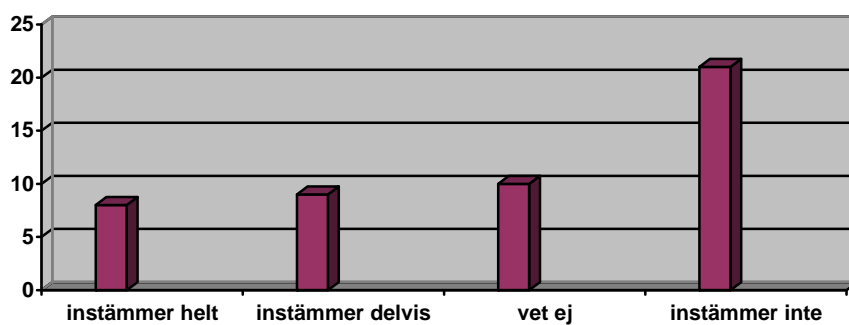

Figur 6 Visar om lärarna i idrott och hälsa ägnar undervisningen åt de gamla traditionella danserna som t.ex. vals, oh Susanna, foxtrott, mm

Kommentar:

Dansundervisningen i högstadiet domineras av de gamla traditionella danserna

Fråga 8 på enkäten

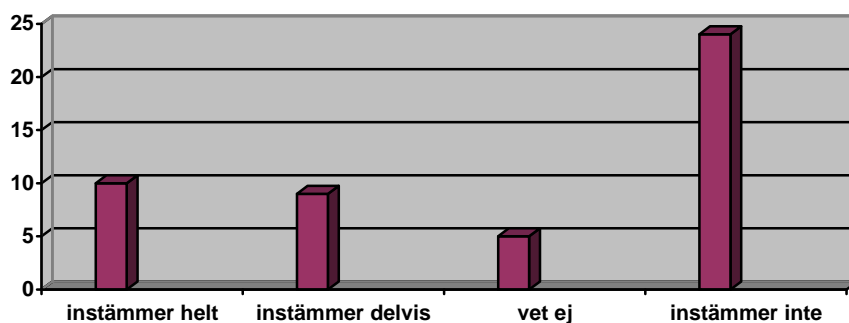
Figur 7 Visar om modern musik använd vid dansundervisningen

Kommentar:

Det används omodern musik till dansundervisningen

Fråga 9 på enkäten

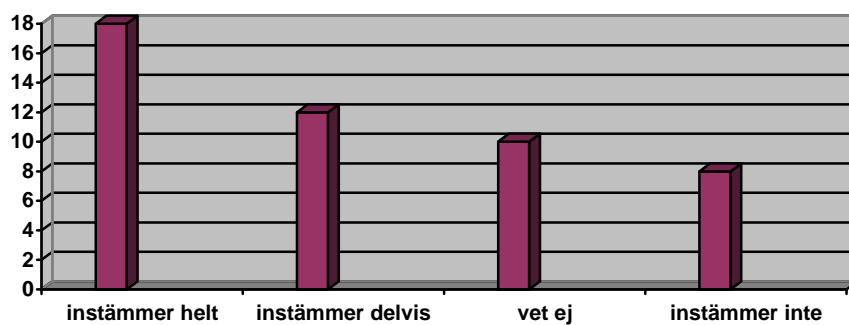
Figur 8 Visar om lärarna i idrott och hälsa känner att de har tillräcklig utbildning inom dans

Kommentar:

De lärare i idrott och hälsa som har deltagit i den här undersökningen känner inte att de har tillräcklig utbildning inom dans

Fråga tio är en öppen fråga där lärarna i idrott och hälsa fick svara på om de anser att det finns några hinder för att bedriva dansundervisning. Jag tycker mig se några mönster i svaren jag fick in. De flesta lärarna i idrott och hälsa anser att de har otillräckliga färdigheter inom dans. Det framkom tydligt att de som gick sin lärarutbildning för många år sedan tycker att de har tappat färdigheter och blivit orutinerade. Några skriver att eleverna inte vill och inte bjuder till därför är det lättare att erbjuda bollspel så slipper de ta den diskussionen. Det framkommer också att de tycker det är svårt att hålla sig uppdaterade på alla nya danser och stilar som kommer till hela tiden. Däremot så är det en del som är positiva till att det finns hjälp att få genom att ta in dansföreningar och instruktörer till hjälp. Skolorna får emellanåt kulturpengar och andra bidrag och de brukar användas till detta.

Fråga 11 på enkäten

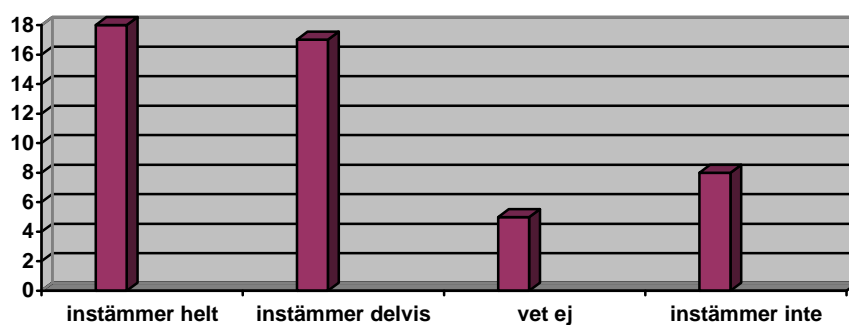

Figur 9 Visar om lärarna i idrott och hälsa tycker att dans har en viktig roll i skolan

Kommentar:

Att dansen har en viktig roll i skolan var majoriteten överens om

Fråga 12 på enkäten

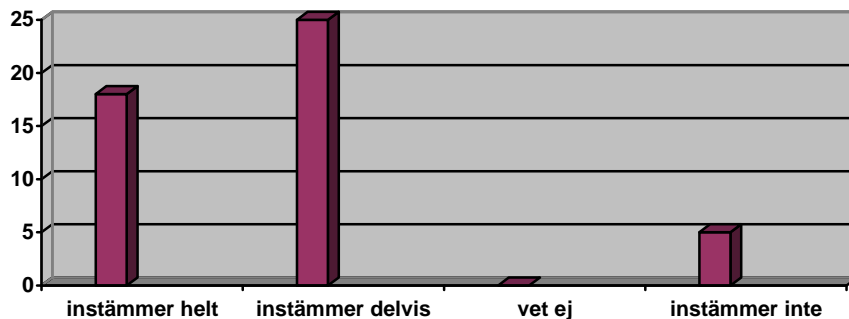

Figur 10 Visar om lärarna i idrott och hälsa vet att dans är en del av vårt kulturarv och att den har spelat en stor roll vid barnuppfostran och etikett

Kommentar:

Kunskapen fanns om att dans är en del av vårt kulturarv och att den har spelat en stor roll vid barnuppfostran

Fråga 13 på enkäten

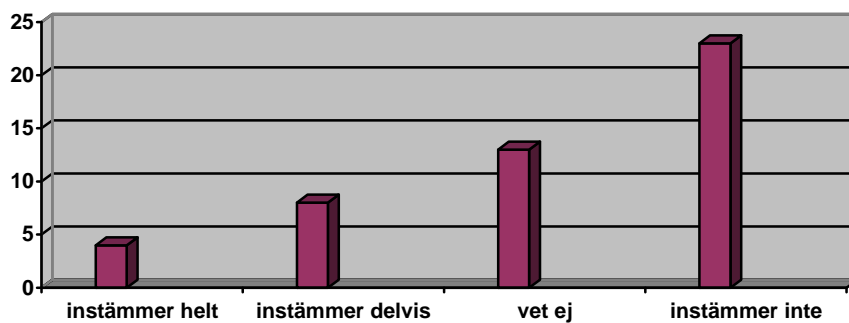

Figur 11 Visar om lärarna i idrott och hälsa vet vad som står om dansundervisning i styrdokumentet

Kommentar:

Vad som står om dans i styrdokumentet har de flesta lärare i idrott och hälsa vetskap om

Fråga 14 på enkäten

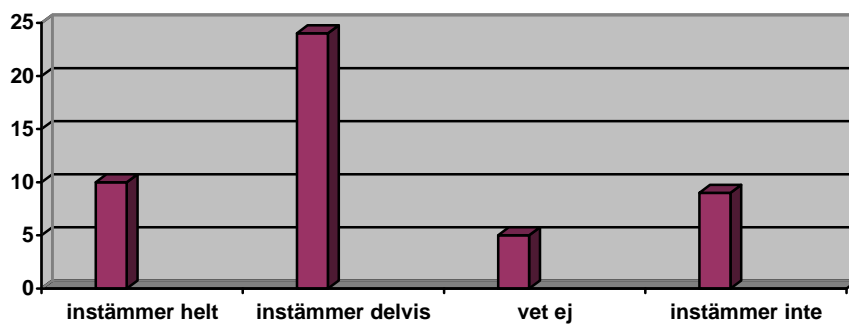

Figur 12 Visar om lärarna i idrott och hälsa har märkt att dans kan vara en alternativ uttrycksform till tal och skrift

Kommentar:

Dansen som en alternativ uttrycksform var inget som deltagarna i den här undersökningen märkt av hos sina elever

Fråga 15 på enkäten

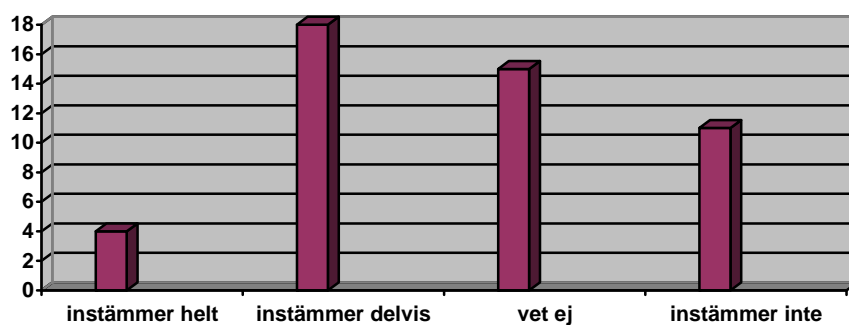

Figur 13 Visar om lärarna i idrott och hälsa har i märkt att dans kan stärka elevers självförtroende

Kommentar:

En del har märkt av att dans kan stärka elevers självförtroende

Fråga 16 på enkäten

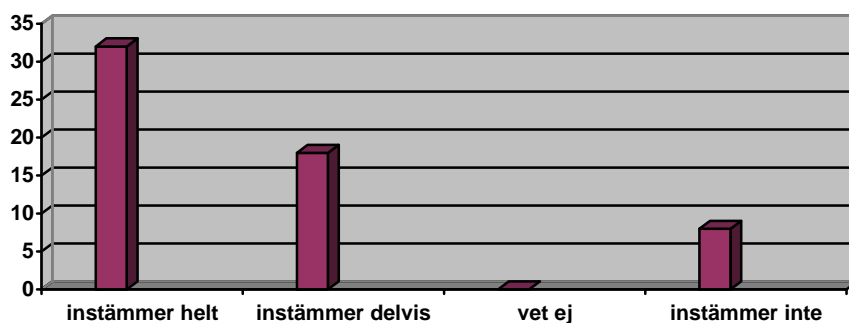

Figur 14 Visar om lärarna i idrott och hälsa har märkt att dansundervisning har förbättra det sociala klimatet i klassen

Kommentar:

Det var inte många som märkt av att dans kan förbättra det sociala klimatet i klassen

Fråga 17 på enkäten

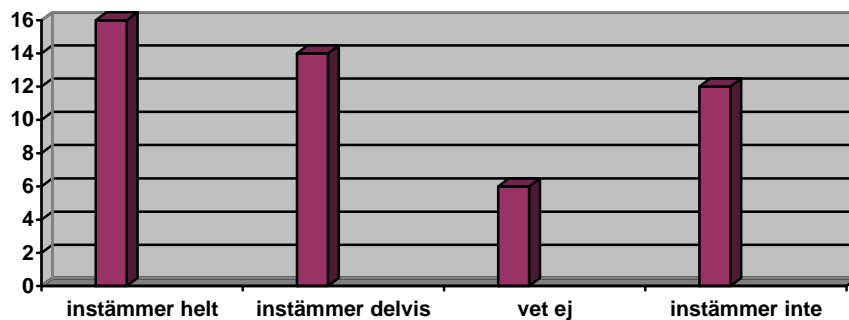

Figur 15 Visar om lärarna i idrott och hälsa har upplevt att dans är ett bra sätt för pojkar och flickor att närma sig varandra (Genus)

Kommentar:

Lärarna i idrott och hälsa har upplevt att dans är ett bra sätt för pojkar och flickor att närma sig varandra

Fråga 18 på enkäten

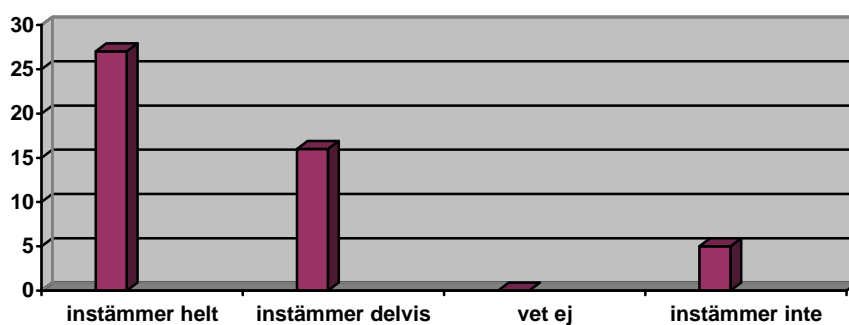

Figur 16 Visar om lärarna i idrott och hälsa har märkt att dans kan fungera som en bro mellan svenskfödda barn och utlandsfödda barn

Kommentar:

Denna positiva effekt att dansen kan vara en bro mellan svenskfödda och utlandsfödda barn var något som tydligt märkts av

Fråga 19 på enkäten

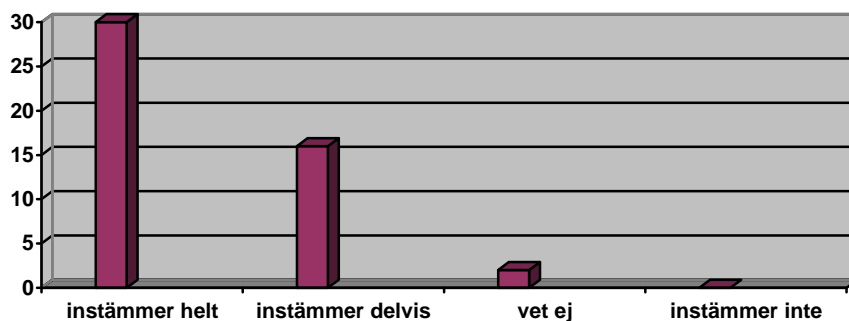

Figur 17 Visar om lärarna i idrott och hälsa har märkt att dans är bra motorisk träning för deras elever

Kommentar:

Att dans är bra träning för elevers motorik hade majoriteten märkt av

Fråga 20 på enkäten

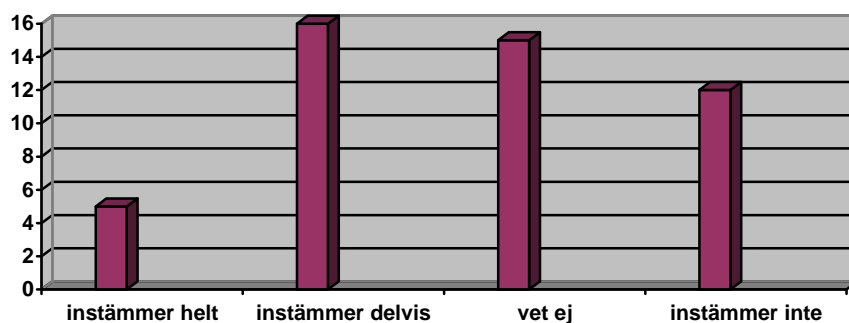

Figur 18 Visar om lärarna i idrott och hälsa har märkt att dans kan leda till ökad kroppskontroll för deras elever

Kommentar:

Lärarna i idrott och hälsa har märkt av att dans kan leda till ökad kroppskontroll för deras elever

Fråga 21 på enkäten

Figur 19 Visar om lärarna i idrott och hälsa har märkt att dans kan ha positiva effekter på övrig undervisning

Fråga 22 på enkäten var en öppen fråga där man kunde skriva om det var något övrigt man ville ha med. Ingen valde att skriva här.

5.2 Mönster i enkätsvaren

Det finns tydliga mönster i svaren på de olika enkäterna. De som känner att färdigheterna räcker till känner också att de kan lära ut dans på ett bra sätt och de har också kryssat i att de tycker dans är roligt. Det är också denna kategori av svarspersoner som har märkt av dansens goda effekter i störst utsträckning. Det är ingen av de här som har skrivit att de tar in hjälp av dansföreningar och de har ett större engagemang och tar in nya dansstilar och modern musik till dansundervisningen. De här lärarna i idrott och hälsa har dans vid fler tillfällen per läsår än de som är negativt inställda. Det finns lika tydliga mönster i svaren när det gäller de som har bristfälliga färdigheter i dans. Här har de svarat att de inte kan lära ut på ett bra sätt och det finns här ett bristfälligt engagemang som visar sig genom att det är äldre danser och musik som används till dansundervisningen. Användandet av dans i undervisningen är för dessa lärare i idrott och hälsa mycket lägre än för de som var positivt inställda.

6. Diskussion

Kapitlet inleds med en resultatdiskussion där relevant forskning och fakta om dans ställs mot resultatet i den här undersökningen. I metoddiskussionen som är efter resultatdiskussionen diskuteras metoden för undersökningen. Kapitlet avslutas med slutsatser.

6.1 Resultatdiskussion

Syftet med uppsatsen var att undersöka vilken inställning lärare i idrott och hälsa har till dans och om den påverkar användandet av dans i undervisningen. Med inställning så innefattas kunskap, färdighet och attityd. Utifrån detta syfte gjordes en undersökning och i det här avsnittet kommer resultatet av undersökningen att ställas mot tidigare forskning och fakta som tagits upp i forskningsbakgrunden. För att få reda på inställningen till dans hos lärare i idrott och hälsa ställde jag en rad av attityd, kunskap och färdighetsfrågor om dans.

6.1.1 Attityd

Resultatet av enkätundersökningen visar att inställningen till dans hos lärare i idrott och hälsa är väldigt kluven i den här undersökningen. Det är inte många som tycker dans är roligt av de tillfrågade men de anser dock att dans hör hemma i skolans värld och att det är en del av ämnet idrott.

6.1.2 Kunskap

Undersökningen visar att lärare i idrott och hälsa vet att dans är en del av vårt kulturarv och att dans har spelat stor roll vid barnuppfostran och etikett. Boman (1993) beskriver att förr ansågs dans viktigt för barnuppfostran och etikett och det lades ner mycket tid till att träna dans i alla samhällsklasser. Dans omnämns både i läroplanen och i kursplanen för idrott och hälsa och lärarna i idrott och hälsa i den här undersökningen hade en bra uppfattning om vad som står skrivet här. I metodskriften *Dans i skolan* (Danshögskolan, 1990) står det att genom

dansen kan barnen hitta en identitet. Dans kan bidra till en ökad självkännetdom och ett ökat självförtroende. Precis som jag har märkt när jag har varit ute och anordnat dans med elever så har lärare i idrott och hälsa i den här undersökningen märkt att dansen har stärkt elevers självförtroende. De lärare i idrott och hälsa som deltog i den här undersökningen hade inte har märkt av att dans kan vara en alternativ uttrycksform till tal och skrift. Det står i metodskriften *Dans i skolan* (Danshögskolan, 1990) att dans kan vara en uttrycksform som är ett alternativ till tal och skrift men lärarna i den här undersökningen hade inte märkt detta. Jag tror att när det gäller dans som inslag i idrottsundervisningen så är detta inte ett forum där dessa effekter är tänkta att uppnå och jag tror att det är därför som lärarna i idrott och hälsa inte har märkt detta. Lärare i idrott och hälsa har heller inte märkt av att dans kan ha effekter på övrig undervisning. Sandborgh-Holmdahl & Stening (1993) menar att det finns ett samband mellan motorik och intellektuell utveckling. De menar också att genom träning av sin motorik så utvecklas perceptionsförmågan vilken är den som hjälper oss att uppfatta, upptäcka, urskilja och identifiera. De hävdar att detta har stor betydelse för läs och skrivinläringen. Jag tror att det kan vara svårt att utvärdera om dans har någon effekt på övrig undervisning. Det kan vara så att lärare i idrott och hälsa inte har eleverna i fler ämnen än idrott men det kan också vara så att har man begränsat med dans i undervisningen så gör det kanske inte så stor skillnad.

I metodskriften *Dans i skolan* (Danshögskolan, 1990) står det att genom dansen så kan pojkar och flickor mötas på ett fint sätt och det skapar en naturlig kroppskontakt. Barnen kan få ett bättre självförtroende om det jobbas med dansen i skolan och de kan känna sig tryggare tillsammans med det motsatta könet. Detta kan i sin tur leda till att eleverna i vuxen ålder inte behöver dricka alkohol för att våga. Lärarna i idrott och hälsa i den här undersökningen har sett positiva effekter vad det gäller kontakten pojkar och flickor emellan. Nästa påstående säger lite emot detta när lärarna inte tycker att dans har förbättrat det sociala klimatet i klassen. För lärarna i idrott och hälsa har märkt att dans kan vara ett bra sätt för pojkar och flickor att närma sig varandra och de har också märkt att dans kan fungera som en bro mellan svenskfödda och utlandsfödda barn. Det är detta Olin (1995) talar om när hon påstår att dansen kan fungera som integrationsfrämjare då dansen kan bilda en gemenskapskänsla mellan barn med invandrarbakgrund och barn födda i Sverige, samt skapa förståelse och respekt för olika kulturer. Detta är faktorer som gör att det sociala klimatet i klassen förbättras.

Det framkommer tydligt att lärarna i idrott och hälsa i den här undersökningen har märkt av att dans kan leda till ökad kroppskontroll och är en bra träningsform för att utveckla motoriken. Langlo Jagtøien m fl. (2002) beskriver att dans är en bra träningsform då det gäller att träna det kinestetiska sinnet dvs. rörelsesinnet. När barn dansar så samarbetar det kinestetiska sinnet med balansorganen och det motoriska centrat i hjärnan. Med träning kan samarbetet mellan dessa förbättras och det kan leda till en ökad kroppsmedvetenhet och kroppsuppfattning. Wigert (1993) anser att motoriken är något som barn måste öva upp och dans är en bra form då det gäller motorisk träning.

6.1.3 Färdighet

Vad det gäller färdigheter inom dans så var resultatet att de flesta av de tillfrågade lärarna i idrott och hälsa känner att färdigheterna inte räcker till och att mer utbildning krävs. Det syns också i frågan om lärarna anser att de kan lära ut dans på ett bra sätt där de svarar att de anser att de inte kan detta vilket är en allvarlig upptäckt som kan sätta fingret på ett problem. Vi kunde ju tidigare läsa att det är viktigt med utbildade danspedagoger för att bedriva en god dansundervisning (Ericsson, 2000) . Det står i metodskriften *Dans i skolan* (Danshögskolan, 1990) att det är viktigt att få med sig eleverna och göra så att de tycker det är roligt med dans. Läraren i idrott och hälsa måste visa att den själv tycker det är roligt och vara engagerad. När mer än hälften har svarat att de inte tycker det är roligt med dans och de anser heller inte att utbildningen räcker till så anser jag att detta kan få allvarliga konsekvenser för kvaliteten på undervisningen. Lärarna i idrott och hälsa i den här undersökningen tycker inte det är roligt med dans och detta gör att engagemanget minskar och detta ser vi fler bevis på när de medger att dansundervisningen fortfarande ägnas åt de gamla traditionella danserna. Ängquist (2006) menar att lärarna i idrott och hälsa måste vara lyhörda för nya dansstilar och inte fastna i det gamla. Vi lever i ett mångkulturellt land och vi har blivit berikade med många nya dansstilar. Det gäller för pedagogen att variera och inte vara rädd för att pröva något nytt. Val av musiken till dansundervisningen är också en viktig sak. Olin (1995) menar att val av musiken kan vara den faktor som får eleverna att känna olust inför dans. Musiken bör vara någonting som eleverna kan relatera till och inte den traditionella musiken som använts till danser som polka och schottis. Undersökningen visar att pedagogerna använder sig av omodern musik. Detta är ytterligare faktorer som gör att eleverna riskerar att få en tråkig upplevelse av dans. Det framkom att dansen väljs bort för att slippa konflikter med

elever som hellre vill ha bollspel. Jag kan förstå de elever som för denna argumentation mot sin idrottslärare. För om lärarna i idrott och hälsa inte tycker det är kul och lägger ner sitt engagemang i undervisningen hur ska då eleverna kunna tycka det är kul? En ond cirkel skulle jag vilja kalla detta. Jag tror risken är stor att man drar sig för att hålla i dansundervisning när omständigheterna är på detta viset. Jag tycker jag får detta bekräftat när undersökningen visar att det vanligaste var att lärarna i idrott och hälsa hade dans tre till fyra gånger per läsår. Detta talar om att dansundervisningen får väldigt begränsat med tid och det stämmer väl överrens med tidigare undersökningar inom området som forskarna Lundvall och Meckbach har genomfört i skolprojekt 2001 där det framkom att dans och musik och rörelse endast får 9 % av den totala tiden av idrottsundervisningen på högstadiet (Lundvall, Meckbach, & Jakobsson-Thedin, 2002). Det finns också ett samband mellan färdigheter och användande och det blev tydligt när jag jämförde hur varje enskild lärare i idrott och hälsa hade svarat. Det visade att om läraren i idrott och hälsa ansåg att färdigheterna räckte till så hängde det samman med ett högre användande av dans i undervisningen.

6.2 Metoddiskussion

Jag använde mig av enkäter när jag genomförde undersökningen då jag ville ha en kvantitativ undersökning med stor spridning. Jag skickade ut 150 enkäter totalt och jag fördelade dem i olika landskap i Sverige. Mitt mål var att få in minst 40 enkäter och jag fick in 48 så mitt mål blev uppfyllt.

Trost (2003) menar att det är viktigt att undersökningen har hög trovärdighet eller som det också kallas reliabilitet. Undersökningen får inte påverkas av slumpinflytande. Det skall vara likadana förhållanden vid de tillfällen då undersökningarna genomförs. Saker som spelar in här kan vara frågornas utformande, tidsaspekten och miljön med mera. Han menar vidare att det också är viktigt att frågorna och svarsalternativen är anpassade till respondenterna så att de förstår och inte tolkar dem på sitt eget sätt. Är enkäten tydlig och lätt att förstå så har missuppfattningar och misstolkningar minimerats vilket leder till högre trovärdighet i svaren. Förutsättningarna för respondenter i den här undersökningen har varit de samma. Alla 48 som har svarat på enkäten har haft möjlighet att svara vid sin dator och inte haft någon tidsbegränsning och det har varit samma frågor. Jag har också lagt ner jobb på att få till en enkät som respondenterna skulle förstå lätt. Jag använde mig av en pilotundersökning för att

utforma en bättre enkät. Undersökningen gick bland annat ut på att ta reda på inställningen till dans hos högstadielärare i idrott och hälsa. Då det gällde att ta reda på inställningen till dans så handlade det mycket om att ta reda på lärares attityder till dans och deras kunskaper och färdigheter. Här har jag formulerat många frågor som handlar om just detta och som är ganska snarlika varandra men med olika infallsvinklar. Alla respondenter har blivit informerade om att de är anonyma i undersökningen och detta tyckte jag var viktigt för att svaren skall bli så ärliga som möjligt. Det är också en trygghet och en säkerhet för respondenten.

Validiteten är ett mått på hur väl det som skulle mätas blev mätt eller om det kom fram så mycket som det var tänkt genom undersökningen (Trost, 2003). Det som skulle undersökas var följande: Vilken inställning har lärare i idrott och hälsa i högstadiet till dans avseende kunskap, färdighet och attityd och påverkas användandet av dans i undervisningen av detta. Det har kommit fram mycket i resultatet och det går lätt att dra slutsatser och se likheter. Jag tycker det är bra att det fanns med två öppna frågor på enkäten för där fanns möjlighet att komplettera och det kom fram mycket intressant här. Jag tycker att det har framkommit en tydlig bild av vilken inställning högstadielärare i idrott och hälsa har till dans men också hur mycket de använder dans i undervisningen.

Jag skickade ut 150 enkäter och fick in 48 som undersökningen grundar sig på. De som har valt att inte svara kanske är mer negativa till dans än de som har svarat. Det finns alltid en risk när det görs ett sådant utskick att de som känner sig osäkra inom området inte deltar och det kan förändra slutresultatet. Detta går såklart inte att få reda på men det ska finnas i åtanke vilka det är som svarar på en sådan här enkät och vilka som väljer att inte göra det. De som har svarat "vet ej" är med svårt att veta varför de valt att svara så. Är det för att de inte vill sätta sig in i frågan eller att de inte vill ta ställning eller är det helt enkelt för att de just inte vet. Jag anser att det skall finnas en sådan kategori av svar för att enkäten inte skall bli för jobbig och jag tycker att de flesta ändå har tagit ställning till frågorna. För övrigt så fanns det instämmer helt och instämmer inte som är varandras motsatser och det fanns också ett alternativ som var ett mellanläge och det var instämmer delvis. Tanken var att detta varken skulle uppfattas som negativt eller positivt utan skulle vara till för de som var tveksamma. Det är inte säkert att respondenterna har tolkat detta alternativ som jag hade tänkt. T.ex. på frågan om lärarna har märkt att dans kan förbättra det sociala klimatet i klassen så har många hamnat i kolumnen instämmer delvis. Detta kan tyda på att de har värderat alternativet mot

den positiva sidan då idrottslärarna har kryssat i på andra frågor att de har märkt av dansens sociala effekter. Jag anser ändå att enkäten visar ett tydligt resultat då de flesta finns i de två huvudkategorierna instämmer helt eller instämmer inte. Det är också många frågor som tangerar varandra vilket gör att flera frågor utgör grunden för resultatet och då är sannolikheten större att det riktiga svaret ringas in.

6.3 Slutsatser

Dansundervisningen får väldigt begränsat med tid på de skolor där den här undersökningen har genomförts. Detta beror inte på att kunskaperna om dans är bristfälliga. De flesta kände till och hade också märkt av dansens många olika goda effekter i skolan. Lärarna i idrott och hälsa tyckte också att dansen har en viktig roll i skolan. Det som framkom var däremot att lärarna i idrott och hälsa kände att de inte hade tillräckliga färdigheter inom dans och de kände också att utbildningen var otillräcklig. Detta är en allvarlig brist som får direkta konsekvenser på dansundervisningen och för elevernas attityd till dans. Ytterligare något som förstärker detta är att lärarna i idrott och hälsa i stor utsträckning bara använder sig av gamla danser och gammal musik. För att eleverna och lärarna ska tycka det är roligt med dans så måste man hänga med i utvecklingen och inte vara rädd för att lyfta in nya stilar och ny musik. Resultatet av undersökningen visar att en fortbildning för lärare i idrott och hälsa inom dans vore på sin plats för att höja både kvaliteten, intresset och användandet.

6.4 Fortsatt forskning

I den här uppsatsen har det framkommit att lärare i idrott och hälsa på högstadiet har bristfälliga färdigheter för att bedriva god dansundervisning. Det som är spännande att veta nu är varför det är så här. Vad är det som gör att de har så bristfälliga färdigheter. Är det lärarutbildningen som inte erbjuder tillräckligt med utbildning eller finns det inga fortbildningar?. Det skulle vara mycket intressant att sätta fingret på vad som är orsaken och det skulle också leda till att det ges en chans att sätta in åtgärder för problemet på rätt ställe.

7. Sammanfattning

Uppsatsen börjar med att presentera forskning och fakta om dans som är relevant för denna studie. Dansen belyses ur ett historiskt, socialt och psykologiskt perspektiv. Även dansens effekter för rörelsesinnet finns förklarade samt vad som står i styrdokumentet om dans.

Syftet med uppsatsen var att undersöka vilken inställning lärare i idrott och hälsa har till dans. Med inställning så tänker jag på kunskap, färdighet och attityd till dans och om deras inställning till dans påverkar hur mycket de använder sig av dans i undervisningen. Undersökningen genomfördes med hjälp av enkäter som skickas ut till lärare i idrott och hälsa på högstadiet i hela Sverige. Resultatet visas med hjälp av diagram och en analys och här går det att se att det vanligaste är att lärare i idrott och hälsa har dans vid tre till fyra tillfällen per läsår. Lärarna i idrott och hälsa känner till och har märkt av dansens många olika goda effekter och de tycker också att dansen har en viktig roll i skolan. Lärare i idrott och hälsa på högstadiet tycker inte det är roligt att bedriva dansundervisning och de har också ett bristfälligt engagemang. De ägnar dansundervisningen åt de gamla traditionella danserna så som polka och schottis med mera och de använder också omodern musik till detta. Ett stort problem är att färdigheterna inte räcker till för att kunna lära ut dans på ett bra sätt. Detta är allvarliga brister som får direkta konsekvenser på dansundervisningen och för elevernas attityd till dans. För att eleverna och lärarna i idrott och hälsa ska tycka det är roligt med dans så måste det ske en utveckling av dansundervisningen i form av nya dansstilar och ny musik. En fortbildning för lärare i idrott och hälsa inom dans vore på sin plats för att höja både kvaliteten och intresset.

8. Referenser

Boman, B. (1993). Barn och dans ett historiskt perspektiv (s.35-43). I G. Berefelt (Red.), *Barn och dans*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet

Danshögskolan. (1990). *Dans i skolan: en metodiskrift från Danshögskolan*: Stockholm.

Denscombe, M. (2003). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur

Ericsson, G. (2000). *Dans på schemat*. Lund: Studentlitteratur.

Grönlund, E. (1994). *Barns känslor bearbetade i dans. Dansterapi för barn med tidiga störningar, doktorsavhandling*, Stockholm: Academitryck AB.

Grönlund, E. (1991). *Dansterapi. Introduktion till en expressiv terapiform*, Lund: Studentlitteratur.

Jagtøien Langlo, G, Hansen, C & Annerstedt, C. (2002). *Motorik, lek och lärande*. Göteborg: Multicare förlag AB.

Lgr-80. (1980). *Läroplan för grundskolan: Allmän del*. Stockholm: Skolvöverstyrelsen och Liber Utbildningsförlaget.

Lundvall, S. Meckbach, J. & Thedin-Jakobsson, B. (2002). Lärarnas syn på ämnet idrott och hälsa. Ett ämne i förändring?. *Svensk idrottsforskning*,3. ss 17-20.

Olin, C (1995). Saltare necesse est! (s.199-208). I C. Annerstedt (Red), *Idrottsdidaktisk reflektion*. Varberg: Multicare förlag AB.

Sandborgh-Holmdahl G, Stening B. (1993). *Inläring genom rörelse* Stockholm:Liber utbildning AB.

Skolverket. (2000). Grundskolan: kursplaner och betygskriterier. Stockholm: Statens skolverk.

Trost, J. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur

Utbildningsdepartementet. (1994). *Läroplaner för det obligatoriska skolväsendet och de frivilliga skolformerna*. Stockholm: Statens skolverk.

Wahlström, M. (1979). *Dansens historia*, Lund: Studentlitteratur

Wigert, A (1993). Dans i utbildningen (s.43-54). I G. Berefelt (Red.), *Barn och dans*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning vid Stockholms universitet

Ängquist, L. (1998). *Den dansande kroppen*. Lund: Studentlitteratur

Ängquist, L. (2006). *Dansande ungdom-en etnologisk studie*. Lund: Studentlitteratur

9. Bilaga 1

Hej! Mitt namn är Johan Tornberg och jag utbildar mig till lärare. Jag håller på att skriva min uppsats och den handlar om dans i skolan. Jag vänder mig till dig som är lärare i idrott och hälsa från årskurs 6 till 9. Jag vore mycket tacksam om du ägnar dig någon minut för att besvara denna enkät och sedan maila tillbaka den till mig. Alla uppgifter kommer att behandlas konfidentiellt vilket innebär att man är helt anonym i undersökningen. Ni kan fylla i svaren direkt i mailet och sedan välja att besvara mailet. Enkäten ligger också som bilaga så ni kan öppna den och fylla i och sedan skicka tillbaka den och då är min adress johan_tornberg@hotmail.com

Tack för att du tar dig tid!

Mvh Johan

1. Jag jobbar som idrottslärare i åk

1. åk6   2. åk7   3. åk8   4. åk9

Svar:

2. Jag har dans som inslag i idrottsundervisningen vid

1. Inga   2. 1-2   3. 3-4   4. 5-6   5. 7-8   6. 9 eller fler
tillfällen per läsår

Svar:

3. Jag tycker dans är roligt

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

4. Jag tycker att dans tillhör ämnet idrott

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

5. Jag känner att jag behärskar grunddanserna som jag undervisar i

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

6. Jag kan lära ut dans på ett bra sätt

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

7. Jag ägnar undervisningen åt de gamla traditionella danserna som t.ex. vals, oh Susanna, foxtrott, mm

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

8. Mitt val av musik till danserna är modern musik

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

9. Jag känner att jag har tillräcklig utbildning inom dans

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

10. Jag känner att det finns olika hinder för att bedriva dansundervisning och det kan vara saker som _____

11. Jag tycker att dans har en viktig roll i skolan

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

12. Jag vet att dans är en del av vårt kulturarv och att den har spelat en stor roll vid barnuppfostran och etikett.

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

13. Jag vet vad som står om dansundervisning i våra styrdokument

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

14. Jag har i min undervisning märkt att dans kan vara en alternativ uttrycksform till tal och skrift

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

15. Jag har i min undervisning märkt att dans kan stärka elevers självförtroende

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

16. Mina erfarenheter av dansundervisning visar att dans har förbättra det sociala klimatet i klassen

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

17. Jag har upplevt att dans är ett bra sätt för pojkar och flickor att närma sig varandra (Genus)

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

18. Jag har märkt att dans kan fungera som en bro mellan svenskfödda barn och utlandsfödda barn

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

19. Jag har märkt att dans är bra motorisk träning för mina elever

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

20. Jag har märkt att dans kan leda till ökad kroppskontroll för mina elever

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

21. Jag har märkt att dans kan ha positiva effekter på övrig undervisning

1. Instämmer helt   2. Instämmer delvis   3. Vet ej   4. Instämmer inte

Svar:

22. Om du har något övrigt att kommentera om dansundervisning ber jag dig skriva ner det här

---

Tack för din medverkan! Mvh Johan